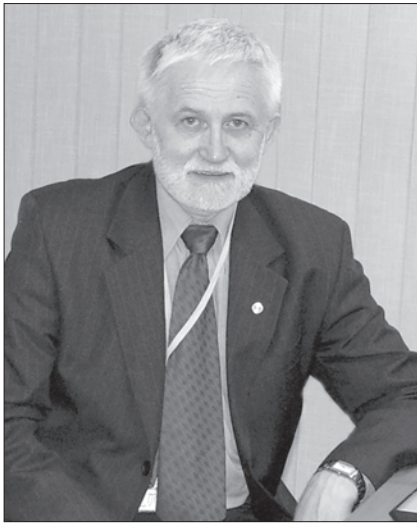

ПАМ'ЯТІ

Олександра Валентиновича ЧЕПІЖКА

10 листопада 2020 року несподівано пішов із життя доктор геологічних наук Олександр Валентинович Чепіжко — відомий український учений, фахівець у галузі мінералогії, морської геології, геофізики та тектоніки, професор Одеського національного університету (ОНУ) імені І.І. Мечникова.

Народився Олександр Чепіжко 3 лютого 1952 р. у с. Безименка Татарбунарського району Одеської області, у родині вчителів, родовід яких тягнеться від кошового отамана Запорізької Січі Харитона Чепіги. Здобувши середню освіту (1967), вступає до Одеського морехідного училища, після закінчення якого (1972) починає працювати мотористом у Чорноморському морському пароплавстві.

Бажання досконало пізнати світ мінералів пересилили морську романтику та зацікавили юнака геологією: 1973 р. він стає студентом геолого-географічного факультету Одеського державного університету (нині національного) імені І.І. Мечникова та вже 1979 р. займає посаду інженера у цьому університеті. Надалі понад 40 років усе наукове життя ученого та

педагога пов'язане з цим закладом вищої освіти. Тут він навчався в аспірантурі у професора І.В. Носирєва, тут здобув ступінь кандидата геолого-мінералогічних наук (1986), захистивши дисертацію на тему: "Акцесорні мінерали гранітів центральної частини Українського щита". Згодом — типовий кар'єрний ріст молодого науковця: молодший (1983—1986), науковий (1987—1988), старший (1988—1989) співробітник, завідувач сектору (1989—1991), доцент (з 1993).

Цей період образно названо "акцесорною молодістю" О. Чепіжка. Вихованець школи з досліджень акцесорних мінералів професора І.В. Носирєва, він заглибився у вивчення цих мінералів. У ці роки виявилися й організаторські здібності Олександра Валентиновича. За його організації та безпосередньої участі відбулася низка нарад, зокрема Всесоюзна нарада з мінералогічної кристалографії (1982) і генераційного аналізу циркону (1984), виробничо-наукова конференція "Циркон" (1987), міжнародна конференція "Акцесорні мінерали: генезис, типоморфізм, практичне значення" (2000).

Море знову покликало його у вигляді докторантури при ОНУ за спеціальністю "геологія океанів і морів". Захист дисертації на тему: "Система моніторингу геодинамічних зон шельфу Чорного моря — теорія, методи, моделі" на засіданні спецради при Інституті геологічних наук НАН України приніс йому ступінь доктора геологічних наук (2005). З цього часу Олександр Валентинович захопився новим напрямом у управлінні надрокористуванням — ученням про геотехногенні системи (ГТС).

З 2006 р. О. Чепіжко зайняв посаду професора кафедри загальної та морської геології (з 2020 р. кафедра загальної і морської геології та палеонтології) ОНУ. Він читав лекції з морської геології, мінералогії і петрографії, геохі-

мії морів та океанів, екологічної геології океанів, морів і узбережжя, геотоксикології тощо, підготував не одне покоління висококваліфікованих геологічних кадрів. У його доробку понад 180 наукових праць: монографії, навчально-методичні видання, статті, матеріали та тези доповідей міжнародних конференцій, а також численні науково-дослідні та наукововиробничі звіти. Їхній стислий аналіз свідчить про багатовекторне зацікавлення ученого та педагога. Одна з останніх його праць опублікована на сторінках цього журналу (2020, том 42, № 4. С. 33—49).

Олександр Чепіжко — активний громадський діяч. Десятки років він очолював Одеське відділення Українського мінералогічного товариства, був членом Ради цього товариства та членом редколегії його друкованого органу — "Записки Українського мінералогічного товариства". Він член Громадської організації "Спілки геологів України" та Міжнародної організації "*International Network of Engineers and Scientists*" (*INES*), багаторічний експерт Вищої атестаційної комісії Міністерства освіти і науки України. За працю, спрямовану на розвиток геологічної науки в Україні, Олександра Че-

піжка у 2004 р. нагороджено Срібним нагрудним знаком Громадської організації "Спілка геологів України".

Попри успадкований козацький характер, здобуті наукові ступені й отримані звання, він залишався надзвичайно скромною людиною, часто безкомпромісною, однак із гострим почуттям справедливості та вираженого патріотизму. Лише вузьке коло людей знало, що він був ветераном бойових дій, що в молоді роки йому довелося брати участь у міжнародних конфліктах. Ще на початку 1970-х рр. захопився альпінізмом і через усе життя проніс любов і до нього, і до гір. Другою пристрастю Олександра Чепіжка був живопис, він зібрав одну з найкращих колекцій картин сучасних одеських художників.

Україна втратила вченого, педагога, патріота; колеги — надійного товариша, обов'язкового та делікатного у дружбі. Усім його не вистачатиме.

О. ПОНОМАРЕНКО, В. ЯНКО,
В. КАДУРІН, Г. КУЛЬЧИЦЬКА, І. НАУМКО,
В. ПАВЛИШИН, В. КВАСНИЦЯ, Д. ЧЕРНИШ

Надійшла 22.01.2021